

שדה התעופה

מערבית: ערן חכים**

אלם שדה התעופה עמוס נוסעים, הכרוז מודיע מפעם לפעם על נחיתה או על המראה של מטוס, ובין המושבים נערמים זה על גבי זה תיקי נסיעות ומתנות. ילדים תזזייתיים ממלאים את מעט המרחב שנותר ברעש ובמשחקים. הסבלים נעים הלוך ושוב בכלי הרכב שלהם, ועובדי הניקיון ממרקים את הרצפות והשולחנות ומרוקנים את המאפרות מבדלי הסיגריות. אישה מנופפת בכל גופה לעבר בנה שכרגע נחת, לצדה שתי נשים מתחבקות זו עם זו: אישה מבוגרת ובחורה צעירה, מתייפחות אל מול פקידי המכס האדישים. גברים בחליפות מהודרות ועניבות רחבות יושבים במזנון, לוגמים בירה לצד נשים ששערן מסודר בקפידה. על בדלי הסיגריות שהן מעשנות נותרת חתימת שפתון אדום. מחוץ לאולם עוצרת מכונית בצבע זית, נהוגה בידי אישה בעלת שער בלונדיני שפניה מאופרות קלות. במושב האחורי יושב נער מתבגר, שראשו מלא שער סמיך הגולש עד לכתפיו, ולצדו אישה שבחיקה תינוק רך, ניפר בלבושה ובמראה שהיא המשרתת. האישה שבמושב הנהג פתחה את דלת המכונית ויצאה החוצה. האחרים עשו כמותה. הם חיכו שתנעל את הדלת, וכשהחלה ללכת הלכו בעקבותיה. רק הפרח שעל שמלתה נותר מאחור. היא פילסה דרך בין האנשים, מובילה בעקבותיה את נוסעי מכונית הפאר.

* יחיא יח'לף הוא סופר פלסטיני שפרסם קובצי סיפורים קצרים ורומנים רבים וכן כמה ספרי ילדים. יח'לף נולד בשנת 1944 בסמח', כפר ששכן על הגדה הדרומית של הכנרת. בשנת 1948 הוא ומשפחתו הפכו לפליטים ועברו לחיות בעיר אירביד, "כלת הצפון", שבירדן. בין קובצי הסיפורים שפרסם: "הסיחה", "נורמה ואיש השלג", "האישה ההיא והפרח", ובין הרומנים: "נגראן מתחת לאפס", "תפוח המשוגעים", "שיר החיים", "אגם מאחורי הרוח", "הלילה ההוא הארוך", "מי השמים", "גן ואש", "יום לרחצה באגם", "יומן הפלישה", "הרוכב על הרוח", "היד החמה". ספרו "אגם מאחורי הרוח" זיכה אותו בפרס לספרות פלסטינית לשנת 2000. בשנת 2006 זכה בפרס "כתארה" לרומן ערבי על ספרו "רוכב על הרוח". יצירותיו תורגמו לאנגלית ולצרפתית. יח'לף כיהן בכמה משרות רשמיות, וביניהן: מזכ"ל ההתאחדות הפלסטינית לסופרים ועיתונאים, מנכ"ל מחלקת התרבות בארגון לשחרור פלסטין (אש"ף), ושר התרבות בממשלות השמינית והתשיעית ברשות הפלסטינית בין השנים 2003-2006. במסגרת תפקידיו עמד בראש משלחות פלסטיניות בכנסים ערביים ולאומיים, וכן בכנסים של ארגון אונסקו. בשנת 2012 סיים את תפקידו הרשמיים והתפנה לכתובה. הוא חי עם משפחתו ברמאללה.

** עורך תרגום: צאלח עלי סואעד.

הם נכנסו למזנון, ומצאו בו שולחן פנוי יחיד שכמעט נעלם תחת עשן הסיגריות והטבק המסתלסל בסמיכות.

האישה התיישבה לשולחן, הנער התיישב, וכך עשתה גם הבחורה הצעירה שפגשה אותם במזנון. המשרתת נשארה עומדת והתינוק בידיה. משלא הזמין אותה אף אחד לשבת, חמקה החוצה והתיישבה על אחד המושבים באולם הנוסעים, מערסלת בחיקה את התינוק. האישה פתחה את תיק היד שלה, הוציאה ממנו חפיסת סיגריות, והציעה סיגריה לאחותה. הנער הביט ברעבתנות בעשן המיתמר, אך לא אזר עוז לבקש סיגריה. המלצר ניגש לשולחן. האישה הזמינה קפה, הצעירה נס קפה על חלב, והנער ביקש מיץ פירות.

הצעירה אמרה בדאגה: סאמי מאחר, הוא אמר שהוא יגיע לשדה לפנינו. האישה החזירה את חפיסת הסיגריות לתיק. לפני שסגרה אותו הציצה במראה והתמקדה בצללית הירוקה שעל עפעפיה. – הוא לא טלפן אלייך מהספר? תהתה. הצעירה הנידה בראשה. האישה סגרה את התיק. היא הרימה את הסיגריה מהמאפרה ואמרה: אם כך, הוא בטח מאחר כי הוא במספרה והספר מתמהמה. הנער הביט לכל הכיוונים, מחכה להזדמנות לחמוק.

*

באולם הטיסות הנכנסות התחרו ילדים זה בזה בהחלקה על הרצפה המבריקה. חלקם ניצלו את פיזור הנפוש של עובדי חברות התעופה ושקלו את עצמם על המשקל המיועד לתיקים. התינוק צחק בידיה של המשרתת, עיניו זהרו משמחה. היא אספה אותו אל חזה והתהלכה בעצלתיים, מביטה במוכרות, בעיתונים, בבקבוקי הבשמים, בעניבות, בתיקי העור, ובסיגריות מתוצרת חוץ שעיתרו את חלונות הראווה של חנויות הדייט פרי. היא התקרבה לחלון הזכוכית הרחב שמפריד בין האולם לבין מסלולי הנחיתה וההמראה והתבוננה דרכו במטוסים העומדים, חלקם מתדלקים לקראת טיסה. התינוק נגע בזכוכית באצבעותיו הרכות, פניו העדינות קורנות משמחה. המשרתת החלה להלך באותה לאות בכיוון ההפוך. ידיה התעייפו, ולכן העבירה את התינוק לצדה השני. היא שוב חשה כאב במותן שמאל. עלה בדעתה שייתכן שהתקררה בלילה שעבר. היא התיישבה על אחד המושבים המפוארים, שקעה בתוכו, הושיבה את התינוק לצדה, והניחה מוצץ בפיו.

לא רחוק משם, עובד ניקיון עמל על ניקיון המרצפות וריקון מאפרות הסיגריות. שתי נערות הילכו באלגנטיות מושלמת לצד שני נערים שהאינו להן בשקיקה. הכרוזים הודיעו על המראת מטוס. גבר שנשא מזוודת יד הביט בשעונו והחל לרוץ בבהלה לעבר אולם היוצאים. דיילת פלרטטה בגלוי עם אחד הנווטים ליד עמדת המודיעין. לפתע, עובד הניקיון נפל לארץ, נפל כאילו מישהו הכה אותו בעצמה בראשו. הילדים ברחו בבהלה. אנשים התאספו סביבו. המשרתת לא ידעה נפשה מרוב פחד, לבה פעם בפראות. היא הרימה את התינוק ונעמדה, עוקבת אחר המתרחש בדאגה.

אף אחד לא הזמין אמבולנס, והקהל התפזר במהרה, שכן עובד הניקיון נעמד, ניער את האבק מבגדיו, גירד בראשו, והרגיע את המתקהלים באמרו שהכול בסדר.

*

הצעירה אמרה: משהו פה לא בסדר. סאמי מאחר מאוד. הוא מרמה אותי! האישה השיבה: הוא יגיע. הוא בטוח יגיע.

הצעירה המשיכה ואמרה: המטוס ימריא בעוד שעה, מתי הוא יגיע? בשלב זה הנער קם וחמק החוצה מהמזנון, פניו נראו צרים וקטנים תחת שְׁערו הסמיך שגלש עד כתפיו.

הוא טמן ידיו בכיסי מכנסיו הצרים, והחל לשוטט. קנה חפיסת סיגריות, הצית סיגריה, ושאף שאיפה עמוקה. עיניו תרו אחר המתרחש, התמקדו תחילה בנערות שעמדו בכניסה לטרנזיט, עברו לתיירת שעמדה קרוב לעמדת המודיעין, ומשם לאישה שעמדה בכניסה לעמדת בידוק הדרכונים, לראשה פאה בלונדינית, לגופה שמלה חושפנית, ופניה משוחות בפודרה בהירה.

הוא הדליק סיגריה נוספת, ונעמד מול חלון הראווה של אחת החנויות כדי לסדר את שְׁערו ולתקן את הצווארון של חולצתו הפרחונית. כשהסתובב, הבחין שהפקידה הצעירה בעמדת המודיעין מגלה בו עניין. הוא התקרב אליה, מעמיד פנים שהוא קורא את לוח מועדי ההמראות והנחיתות, עד שעניו ננעצו בפניה.

היא חייכה ופנתה אליו באופן שהבהיר שהוא צעיר מכדי לחזור אחריה:

– אתה נוסע?

הוא השיב בשלילה והוסיף:

– אחותי נוסעת, להשלים את לימודיה.

– לאן?

– לאירופה. לפריז.

מבטו נפל על דיילת נמוכת קומה שבחנה טייס יפה תואר, אלגנטי וגבוה כמו מרלון ברנדו. היא חייכה לעברו חיוך תקיף ושלחה לכיוונו מבטים משולהבים, הוא הסתכל עליה כאילו רקד עמה את הטנגו האחרון.

פקידת המודיעין הבחינה במחזה שהנער שקע בו, חייכה, והחלה לעסוק בעניינים אחרים. הנער הסתובב בשנית, שוב הניח ידיו בכיסי מכנסיו, הסיגריה בוערת באטיות בין שפתיו.

*

עובד הניקיון ישב מול המשרתת, פניו תשושות ועיניו עייפות וכבדות. שְׁערו הלבן הקצר נסך על פניו החיוורות שלוה ונינוחות.

התינוק בכה. היא נעמדה, ערסלה אותו וטפחה בחיבה על ראשו, עד שעצם את עיניו והחל להירדם. אז שאלה:

– אתה בסדר?

עובד הניקיון הרים לכיוונה את עיניו העייפות ומלמל:

– בסדר.

היא התיישבה בזהירות כדי לא להעיר התינוק, וכאשר התייצבה והשעינה את גבה
שאלה אותו:
 – אתה חולה?
 – כן.
 אמר לה, והוסיף בעודו מזדקף:
 – כאב בכליות.
 היא הרימה את גבותיה בפליאה ואמרה:
 – זה קורה גם לי לפעמים.
 ואז הוסיפה:
 – איזה תרופות אתה לוקח?
 הוא ניסה להיזכר, והשיב:
 – לא יודע מה שם התרופה, אבל היא מלוחה ומגעילה.
 היא אספה שערות שבצבצו תחת צעיפה ואמרה:
 – בקבוק חם בערב מועיל במקרים כאלה.
 עובד הניקיון ענה:
 – באמת רשמו לי תרופות עממיות...
 הוא החל לדבר באריכות.

*

הקפטריה הייתה אפופה עשן סיגריות עד שנדמה היה שהנוכחים יושבים בתוך חמאם
תורכי. המלצר נע ללא הרף, הברמנית פתחה בקבוקי בירה בקצב מסחרר, והמאפרות עלו
על גדותיהן. הרעש וההמולה הלכו וגברו.

הצעירה אמרה ברוגז:

– נותרה פחות מחצי שעה עד הטיסה. אמרתי לך שהוא מרמה אותי?
 ניכר היה שהאישה אינה מתרגשת מעצבנותה של הצעירה. הצעירה הוסיפה, עוצרת
את זעמה:

– למה את לא אומרת כלום?

האישה השיבה ברוגע, מבלי להשקיע במילים מאמץ:

– הלימודים חשובים יותר מסאמי, הוא ממילא לא ברמה שלך.

הצעירה הרכינה את ראשה, טמנה אותו בין כפות ידיה, והחלה לבכות בשקט.

כאילו דיברה לעצמה, אמרה האישה:

– לאן הלך השדון הזה? איפה הוא?

השדון המשיך לטמון את ידיו בכיסי מכנסיו, והסיגריה המשיכה לבעור תחת אפו
באטיות. הוא חג סביב פקידת המודיעין, ולא הסיר את עיניו מהדיילת ומהטייס, אשר
הניח לכובעו לזלוג מטה עד שהסתיר את עיניו.

עובד הניקיון הוסיף: בני התחתן השנה, ונולד לי נכד.

המשרתת חייכה ואמרה:

– בתי התחתנה לפני שנה וחצי, ואלוהים בירך אותה בתאומים.

עובד הניקיון שאל (נראה שהצבע שב לפניו, ושחיוניות חזרה לנשימתו):

– בנים שניהם?

– בן ובת.

או השתתקה לחלוטין, כחולמת, והוסיפה:

– הבן שמו עאמר והבת עאידה. היא צחקה, כאילו שמחה מתפרצת מעומק גופה, ואמרה:

– תאר לעצמך, הם ישנים באותו הזמן ומתעוררים באותו הזמן, ואם אחד בוכה – גם

השני בוכה, וכשאחד צוחק גם השני צוחק.

הגבר חייך ואמר בפנים רכות ומלאות אושר:

– שלשום כלתי הניקה את הילד, ופתאום הרגישה בשן שלו על הפטמה. השן הראשונה

שלו! את לא מתארת לעצמך כמה שמחנו.

*

הנער המשיך לעשן את הסיגריה שלו בפיזור דעת, ניער את כתפיו, ואמר למשרתת בהתנשאות:

– את לא שומעת? הם קוראים לנוסעי הטיסה לפריו. קדימה.

המשרתת התכווצה והביטה לעבר עובד הניקיון, שהחווה בראשו תנועת ברכה לעבר

הנער. בעודה מעבירה בעדינות את התינוק לידה השנייה, התרוממה ואמרה לעובד הניקיון:

– אני הולכת. שתהיה בריא.

הוא חייך ברפיון, ואמר בקול חומל:

– גם אני צריך ללכת. הגיע הזמן שלי להסתלק מכאן.

הנער כיבה את הסיגריה שלו והלך לצד המשרתת. בעברו ליד פקידת המודיעין, קרץ לה.

המשרתת השתרכה מאחור, הסבה מבטה לרגע וראתה את עובד הניקיון מזדקף לעמידה.

*

מול הכניסה לאולם הנוסעים התרחש טקס מהיר.

הגברת והאישה הצעירה התקרבו.

פני האישה היו קרירות, ואף תו מתווי גופה לא נע.

פני הצעירה היו סמוקות, ועיניה אדומות מבכי.

הצעירה נשקה ברוך לתינוק שבין זרועות המשרתת, ואז נשקה לנער, שהביע את

התרגשותו בהרכנת ראש.

כאשר הגיעה אל האישה, פרצה בבכי. האישה אספה אותה לחזה, וטפחה ברכות על

כתפיה. אז נכנסה הצעירה לאולם הנוסעים, ונופפה להם בידיה, והם נופפו לה חזרה.

העניין הסתיים כשהאישה, הנער, המשרתת והתינוק שבו למכונית בצבע הזית. שינוי

קל בלבד התרחש. הנער התיישב מלפנים, והמשרתת במושב האחורי.

האישה התניעה את הרכב, והניחה למגבים למחות את הגשם הקל שטפטף על השמשה.

מרחוק נראה עובד הניקיון. הוא לבש מעיל, חבש כפיייה מנומרת, עמד תחת מטרייה

והמתין לאוטובוס. הוא נשא בידו משהו שנראה כמו ארוחת עשר.

המכונית נסעה, המגבים הסיטו את טיפות הגשם הדקות מצד לצד, השתיקה הוסיפה

להיות כבדה כברזל, ופני האישה נותרו חתומים.